

การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อลดหนี้สินกำลังพล หน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบก

ในอดีตประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชาชนมีวิถีชีวิตเรียบง่ายตามวิถีชาวพุทธ จากการพัฒนาประเทศในหลายๆด้านอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อวัฒนธรรมไทยอย่างมากโดยเฉพาะในด้านวิถีชีวิต อีกทั้งความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้คนไทยรับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาอย่างรวดเร็ว วิถีชีวิตของคนไทย จึงเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรมและจากการใช้ชีวิตแบบดั้งเดิมเปลี่ยนมาเป็นแบบทุนนิยมที่เน้นการบริโภค

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ได้ส่งผลให้ประชาชนในทุกภาคส่วนประสบปัญหาหนี้สินจำนวนมาก รวมทั้งกำลังพลในหน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกด้วยเช่นกัน และปัญหาหนี้สินจำนวนมากนี้มีสาเหตุมาจากความต้องการเพื่อการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน เพื่อจัดหาที่อยู่อาศัย เพื่อใช้จ่ายในการศึกษาบุตร และเพื่อจัดหาสิ่งของเครื่องใช้ที่ส่งเสริมฐานะทางสังคม เป็นต้น ซึ่งสาเหตุทั้งหลายเหล่านี้มักเกิดจากมุมมองของกำลังพลที่มีหนี้สินจำนวนมากที่มักจะหาเหตุความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายในทุกกรณี จนเกิดปัญหาหนี้สินล้นพ้นตัว แต่หากสังเกตถึงมุมมองของกำลังพลที่ไม่มีหนี้ จะพบว่าส่วนมากมักจะมีจิตสำนึกทางการเงิน ทำให้เขาตระหนักถึงผลเสียที่เกิดจากการใช้จ่ายเกินตัว เขาก็จะมีเหตุผลในการใช้จ่าย รู้จักพอประมาณ และมีเงินออมหรือมีภูมิคุ้มกัน

โดยทั่วไปแล้วมนุษย์มีความต้องการตามธรรมชาติ มนุษย์มีอารมณ์ความรู้สึก ค่านิยม ความเชื่อ ความคิดเห็นและบุคลิกลักษณะส่วนตัว ซึ่งมีผลกระทบต่อผลผลิตและประสิทธิภาพขององค์การ พื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์มีผลมาจากกระบวนการจิตไร้สำนึก ซึ่งเกิดจากแรงจูงใจที่ไม่รู้ตัว (Unconscious Motivation) ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ ความปรารถนาอยากได้สิ่งต่างๆ เป็นสิ่งที่มีติดตัวอยู่ในมนุษย์ทุกคน เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว และมีส่วนทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมที่แม้แต่ตนเองไม่สามารถเข้าใจตนเองได้¹

เคลตัน แอลเดอร์เฟอร์ (Clayton Alderfer) มีความเชื่อว่า ความต้องการมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์เช่นเดียวกับ Maslow แต่ความต้องการมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ตามแนวคิดนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม²

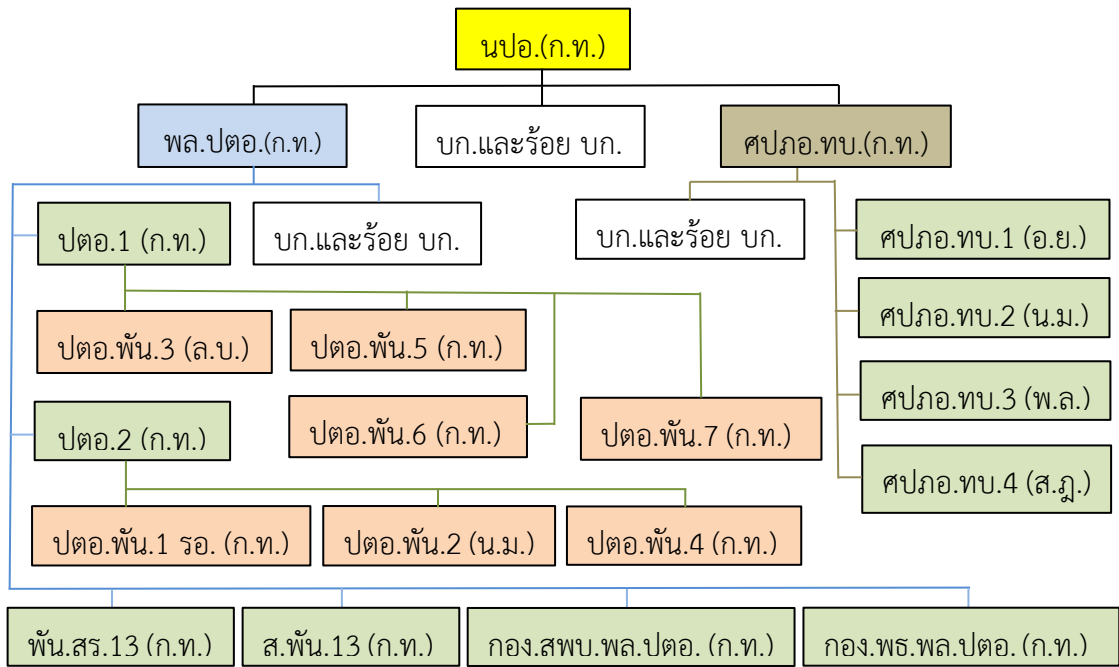
1. ความต้องการเพื่อดำรงชีวิต (Existence Needs) เป็นความต้องการทางร่างกาย และเป็นความต้องการทางวัตถุที่จะช่วยให้มนุษย์มีชีวิตอยู่รอดได้ เช่น อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย นอกจากนี้ยังมีความต้องการในความปลอดภัย ความมั่นคง ความมีสวัสดิภาพ

2. ความต้องการด้านความสัมพันธ์ (Relatedness Needs) เป็นความต้องการที่รวมถึง ความต้องการทางสังคม ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การได้รับการยอมรับ การมีชื่อเสียง และได้รับการยกย่องจากสังคม

3. ความต้องการด้านการเติบโต (Growth Needs) เป็นความต้องการทั้งหมดเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง และความก้าวหน้าในวิชาชีพ ความภาคภูมิใจในตนเอง รวมทั้งการเข้าใจตนเอง และการใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เพื่อเป้าหมายในชีวิต

สถานะहींลินของกำลังพลในหน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบก

หน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบก(นปอ.) ซึ่งประกอบด้วย กองพลทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน(พล.ปตอ.) และศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบก(ศปภอ.ทบ.) โดยมีหน่วยขึ้นตรงและที่ตั้งหน่วยตามภาพ

ผังการจัดหน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบก

หน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกได้สำรวจหนี้สินของกำลังพลในห้วงเดือน ตุลาคม 2559 โดยทำการสำรวจกำลังพลทั้งหมด 3,215 นาย มีกำลังพลที่นายทหาร สัญญาบัตรและนายทหารชั้นประทวน ซึ่งพบว่ามีกำลังพลที่เงินเดือนคงเหลือไม่ถึง 1 ใน 3 ของเงินเดือน จำนวน 1,182 นาย คิดเป็น 36.77% มีกำลังพลที่เงินเดือนคงเหลือเกิน 1 ใน 3 แต่ไม่ถึง 1 ใน 2 ของเงินเดือน จำนวน 770 นาย คิดเป็น 23.95% และมีกำลังพลที่เงินเดือน คงเหลือมากกว่า 1 ใน 2 ของเงินเดือน จำนวน 1,263 นาย คิดเป็น 39.28%³ และจากการ รวบรวมสาเหตุของการก่อหนี้ของกำลังพลในหน่วย โดยการสอบถามจากหน่วยขึ้นตรงตามสาย การบังคับบัญชา สามารถสรุปแยกเป็นกรณีได้ดังนี้

1. ก่อนเข้ารับราชการของกำลังพลนายทหารชั้นประทวน จะไม่มีรายได้หรือทรัพย์สิน ดั้งเดิมจากกองมรดก หรือมีแต่ไม่มากนัก ซึ่งมีจำนวนค่อนข้างสูง จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ชีวิต เริ่มต้นที่ศูนย์ โดยเมื่อเริ่มรับราชการนั้น ค่าใช้จ่ายช่วงแรกนั้น กำลังพลต้องเตรียมมาเอง การหลับนอนถ้าหน่วยใดมีบ้านพักพอเพียงก็จัดให้ ถ้าไม่มีกำลังพลต้องดำเนินการเอง ถ้ากำลังพล ไม่เตรียมตนเองให้พร้อมก่อนก็มีโอกาสจะเป็นหนี้ได้ทุกเมื่อ

2. มีเงินได้รายเดือนน้อย แต่ค่าใช้จ่ายประจำวันมาก ทำให้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ จำเป็นต้องหยิบยืมมาใช้สอย จากการสำรวจพบว่า การเริ่มปฏิบัติราชการของข้าราชการ นายทหารชั้นประทวน มี 2 ประเภท ประเภทแรกคือ สำเร็จการศึกษามาจากโรงเรียนนายสิบ ทหารบก ชั้นเงินเดือนจะเริ่มที่ ป.1 ชั้น 17 หรือ 17.5 เป็นเงิน 9,910 และ 10,070 บาท ตามลำดับ ประเภทที่ 2 บรรจุจากกองหนุนเข้ารับราชการ จะเริ่มที่ ป.1 ชั้น 13.5 เป็นเงิน 8,610 บาท ในกรณีนี้ถ้าข้าราชการนายทหารชั้นประทวนตัวคนเดียวรู้จักประหยัดไม่ฟุ่มเฟือยก็จะพออยู่พอกิน แต่ในกรณีมีคู่สมรส หรือนำบิดา มารดา พี่น้องมาอุปการะ ก็จะทำให้ค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอ

3. เป็นหนี้จากสาเหตุที่ต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้ทันกระแสความเจริญของสังคม จากปัจจัยจำเป็นแห่งการดำรงชีวิต กำลังพลของหน่วยเมื่อมีความต้องการจะพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ก็พร้อมที่จะก่อหนี้อย่างแน่นอน โดยคิดว่าเป็นสิ่งช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต อีกทั้งส่งเสริมบุคลิกให้ตนเองมีหน้ามีตาในสังคม เช่น เครื่องเล่นวีดีโอ ชุดประกอบเครื่องร้องเพลงคาราโอเกะ ตู้เย็น เครื่องซักผ้า รถจักรยานยนต์ รถยนต์ เครื่องคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น

4. เป็นหนี้จากสาเหตุค่าใช้จ่ายเพื่อสังคม ทั้งเพื่อการบันเทิงของตนเองและครอบครัวเพื่อรับรองญาติ ตามปกติค่านิยมสังคมไทยจะมีจารีตประเพณี งานบุญงานกุศลมากมาย สังคมทหารจึงหลีกเลี่ยงไม่พ้นการจัดกิจกรรมตามประเพณี เช่น งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ งานวันเกิด วันขึ้นปีใหม่ วันอื่นๆ อีกมากมาย ล้วนแต่ต้องมีค่าใช้จ่ายร่วมกับเจ้าภาพอื่นๆ หรือไม่ก็เป็นเจ้าภาพเอง สาเหตุนี้ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดหนี้สินได้อย่างเลี่ยงไม่พ้น เพราะความจำเป็นที่ต้องปฏิบัติตามประเพณีไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

5. เป็นหนี้จากสาเหตุการเสี่ยงโชค ได้แก่ ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล สลากบนดิน หวยใต้ดิน หรือเล่นการพนันอื่นๆ เช่น บิลเลียด สแน็กเกอร์ ไพ่ เป็นต้น ลักษณะตามปัจจัยในข้อนี้ ในปัจจุบันจะมีความลุ่มหลงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสภาพค่าครองชีพที่สูงขึ้นและความต้องการให้ได้ทรัพย์สินที่ง่ายและรวดเร็ว การเสี่ยงโชคเท่านั้นที่จะทำให้ประสบผลที่ต้องการ

จึงทำให้ต้องเล่นหวยใต้ดินหรือสลากกินแบ่งรัฐบาล ปัจจัยในข้อนี้ก็เป็นที่ให้สูญเสียชีวิต ค่อนข้างมาก บางคนไม่มีก็กู้มาเล่นโดยหวังจะถูกรางวัลเมื่อพลาดก็ยอมเป็นหนี้สิน นอกจากนี้ ยังมีการละเล่นอื่นๆ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะได้มาซึ่งทรัพย์สินด้วยความง่ายเช่นเดียวกัน แต่ในที่สุด ก็ต้องเสียเงิน เสียเวลา เสียคน และเป็นหนี้สินมากขึ้นกว่าเดิม

การกู้ยืมเงินของกำลังพลมักมาจากสถาบันการเงินต่างๆ ของราชการ และต้องผ่อนชำระ หรือถูกหักจากเงินได้รายเดือน โดยเจ้าหน้าที่การเงินของหน่วยก่อนจ่ายเงินเดือน ได้แก่

1. เงินกู้จากสหกรณ์ออมทรัพย์
2. เงินกู้ อทบ. บำบัดทุกข์
3. เงินกู้ อทบ. พิเศษ

4. เงินกู้โดยหน่วยต้นสังกัดประสานกับธนาคารในท้องถิ่น เพื่อปลดเปลื้องหนี้สิน จากธนาคารทหารไทย ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย เป็นต้น สำหรับเงินในส่วนนี้ ยังมี กำลังพลจำนวนมากที่เปี่ยมเบนเจตนาของผู้นำบังคับบัญชาที่ช่วยบรรเทาทุกข์จากเงินที่ จัดสรรให้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ เป็นเหตุให้เป็นหนี้สินเพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้แทนที่จะปลดเปลื้องหนี้สินที่ตั้งไว้ให้บรรเทาหรือหมดลงแล้วชำระหนี้ทางเดียว กลับกลายเป็นการ เพิ่มหนี้สินขึ้นอีกทางหนึ่ง

นอกจากนี้กำลังพลยังกู้จากสถาบันการเงินเอกชนหรือแหล่งอื่นๆ เพื่อใช้จ่ายเสริมในครอบครัว การกู้จากแหล่งเงินกู้ประเภทนี้ส่วนใหญ่คิดว่า ขอให้ได้มาซึ่งเงินเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า โดยไม่คำนึงถึงดอกเบี้ยที่คิดต่อเดือน ต่อปีที่สูงขึ้นเป็นเงาตามตัว กำลังในการชำระหนี้ไม่มี ก็ได้แต่ชำระดอกเบี้ยที่มากขึ้นในแต่ละเดือน ซึ่งผู้ประกอบการทางการเงินนี้มีทั้งครอบครัว ข้าราชการด้วยตนเอง แหล่งเงินกู้บุคคลนอกค่ายฯ และแหล่งเงินกู้บริษัทเอกชน ยิ่งไปกว่านั้น กำลังพลที่เหลือรายได้เกือบจะไม่พอใช้จ่ายในแต่ละเดือน แต่มีความจำเป็นต้องซื้อสิ่งของจำเป็น สำหรับครอบครัว ก็จะใช้บริการจากร้านค้าสวัสดิการของหน่วยด้วยการใช้เครดิต กำลังพลบางคนก็ใช้เป็นจำนวนมาก โดยหวังจะให้เพียงพอในแต่ละเดือน บางคนซื้อแล้วนำไปแลกเปลี่ยน กับร้านค้าทั่วไปในบ้านพักเพื่อเปลี่ยนเป็นเงินสดเพื่อความอยู่รอด บางคนซื้อเพื่อไปใช้แทน

การชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ตามที่ตกลงกันไว้ ซึ่งเป็นการใช้สินค้าสวัสดิการเพื่อเป็นทางออกหนึ่ง แต่ก็เป็นการเพิ่มหนี้สินให้กับกำลังพลประเภนี้

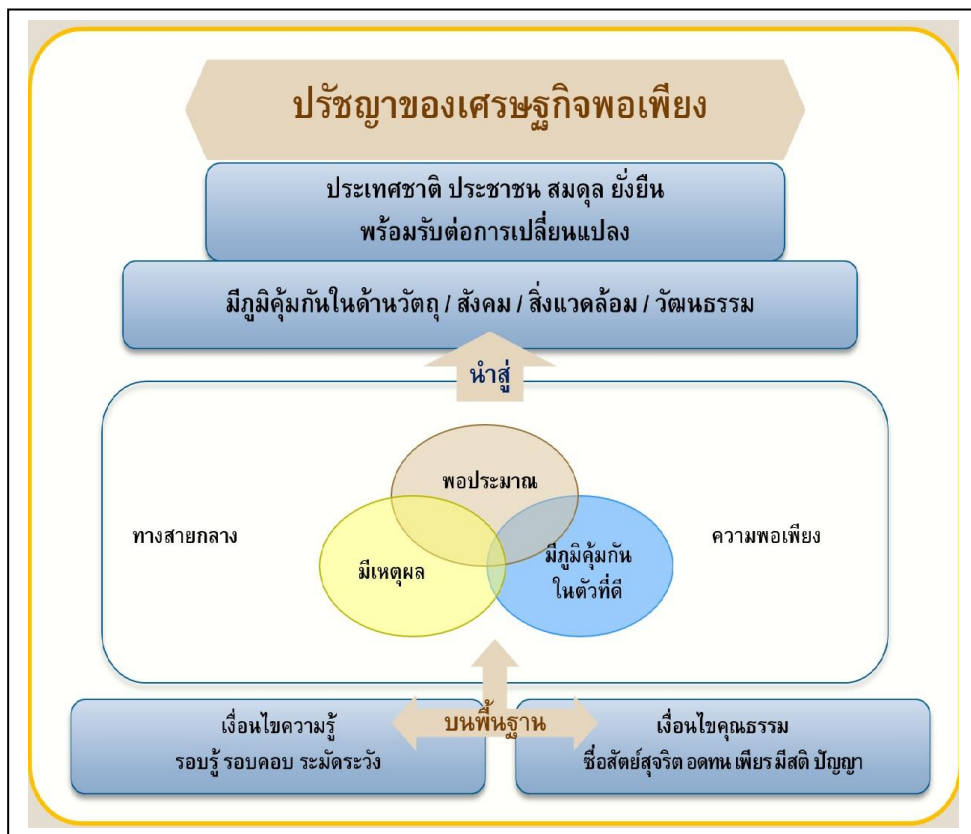
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ และให้พร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง จึงประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้⁴

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีชีวิตอยู่อย่างไม่ฟุ้งเฟ้อ รู้จักการใช้จ่ายอย่างพอประมาณอยู่อย่างไม่ฟุ้งเฟ้อไปตามกระแสบริโภคนิยม
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอด โดยคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึงการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งใกล้และไกล

นอกจากนี้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยังประกอบด้วยเงื่อนไขการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ ดังนี้

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ
2. เงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

แนวทางการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกให้กับกำลังพล

หน่วยบัญชาการการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบก ได้ดำเนินโครงการแก้ไขปัญหานี้สินของกำลังพล ตามนโยบายของกองทัพบก โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งแบ่งการปฏิบัติเป็น 5 ขั้นตอน⁵

ขั้นตอนแรกคือ ขั้นการแยกกลุ่มนี้ได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็นสามกลุ่ม กลุ่มแรกจะเป็นกำลังพลที่มีรายได้ไม่ถึง 1 ใน 3 ซึ่งกลุ่มนี้ต้องได้รับการช่วยเหลือ กลุ่มที่สองจะเป็นกำลังพลที่มีรายได้มากกว่า 1 ใน 3 ซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องเฝ้าระวังและกลุ่มที่สามจะเป็นกำลังพลที่มีรายได้มากกว่า 1 ใน 2 ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มปลอดภัย โดยในการดำเนินการจะเน้นแก้ปัญหา กำลังพลที่มีรายได้ไม่ถึง 1 ใน 3 และเพิ่มเติมข้อมูลในกรณีที่กำลังพลดังกล่าวมีอาชีพเสริมที่ช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้นมากกว่า 1 ใน 3 ส่วนกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 1 ใน 3 และกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 1 ใน 2 หน่วยไม่ได้แก้ปัญหาในกลุ่มนี้ เนื่องจากจำนวนหนึ่งยังไม่มากจนเกินไป ยังสามารถบริหารจัดการเองได้

ขั้นตอนที่สองคือ ขั้นการสร้างความเข้าใจเป็นการดำเนินการจัดการการอบรมให้ความรู้กับกำลังพลที่เข้าโครงการ โดยหน่วยได้เปิดอบรมให้ความรู้การบริหารจัดการหนี้สินจากผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการตลาดและลูกค้าธนาคารทหารไทยและความรู้ด้านอื่นที่จำเป็นรวมทั้งได้นำกำลังพลไปดูงานสร้างแรงบันดาลใจทางการเงิน ณ พิพิธภัณฑ์ความรู้ INVESTORY ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขั้นที่สามคือ ขั้นการจัดทำแผนโดยหน่วยได้ตั้งกรรมการของหน่วย ซึ่งประกอบด้วย ผู้บังคับหน่วยผู้บังคับกองร้อย นายทหารฝ่ายกำลังพลและนายทหารการเงินของหน่วย จากนั้นได้เรียกกำลังพลมาพบคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบหนี้สิน โดยได้แบ่งเป็นลักษณะหนี้สิน 3 แบบคือหนี้ที่เกิดจากกำลังพลด้วยตนเอง หนี้ในระบบและหนี้นอกระบบ อีกทั้งยังให้กำลังพลได้เลือกที่จะเข้าร่วมในการหารายได้เสริมในโครงการของหน่วย หรือประกอบอาชีพเสริมที่กำลังพลนั้นต้องการโดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

ขั้นที่สี่คือ ขั้นตอนการบริหารแผนซึ่งเป็นการติดตามความคืบหน้าในการแก้ปัญหาและรายงานผลให้ กองกำลังพลหน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกทราบ ภายในทุกวันที่ 5 ของเดือน

ขั้นที่ห้าคือ ขั้นตอนประเมินผล เป็นการประเมินผลกำลังพลที่ไม่ผ่านการประเมินเพื่อให้หน่วย หาแนวทางแก้ไขในกรณีกำลังพลที่เข้าร่วมโครงการไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ขึ้นได้

นอกจากนี้ในการดำเนินงานของหน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกที่ได้วางแผน ไว้แล้วนั้น หน่วยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ อาทิเช่น การให้ความรู้กับกำลังพลจากหน่วยงาน ภายนอก การให้ความรู้และแนะนำในการจัดทำบัญชีครัวเรือนจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ การส่งเสริมอาชีพเสริมนอกเวลาราชการให้กับกำลังพลและบุคคลภายในครอบครัวและการจัด สวัสดิการภายในหน่วยเพื่อเป็นการลดรายจ่ายให้กับกำลังพล⁶

การวิเคราะห์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาช่วยลดภาระหนี้สินของกำลังพล ของหน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบก

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น หน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกได้ให้คำจำกัด ความของกำลังพลที่เป็นหนี้สิน โดยหมายถึงกำลังพลที่มีรายได้ไม่ถึง 1 ใน 3 ของเงินได้ รายเดือนเท่านั้น การดำเนินงานของหน่วยนั้นจะเห็นได้ว่า หน่วยได้พยายามยึดหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการวางแผนซึ่งจะเน้นการแก้ปัญหาโดยมุ่งไปที่การเพิ่มรายได้ ของกำลังพลและการให้ความรู้แก่กำลังพลเป็นหลัก โดยมุ่งเน้นการจัดการตัวหนี้เป็นสำคัญ แต่โดยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้วนั้นจะเน้นไปที่เงื่อนไขความรู้และคุณธรรมซึ่งเป็น พื้นฐานหรือรากฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ก่อนที่จะไปสู่ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยเฉพาะในเรื่องคุณธรรม ซึ่งกำลังพลจะต้อง มีความซื่อสัตย์ มีอดทน มีความเพียร มีสติและปัญญา โดยจะต้องเน้นปลูกฝังแนวความคิดนี้ ให้กับกำลังพลเป็นสำคัญ และจะต้องปลูกฝังอยู่ตลอดเวลา

ในส่วนของหลักความพอประมาณนั้น หากกำลังพลไม่มีความสามารถในการยับยั้งชั่งใจใน การใช้จ่ายได้แล้ว ก็ยากที่จะบังคับใจตนเองให้พอประมาณได้ ดังจะเห็นได้จากการทำบัญชี ครัวเรือน ซึ่งในความเป็นจริงกำลังพลจะไม่สามารถจดบัญชีครัวเรือนได้ตลอด ทั้งนี้เกิดจาก ขาดความอดทน ขาดความเพียร ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่อยู่ในเงื่อนไขคุณธรรม นอกจากนี้ยังเกิด

จากสาเหตุเมื่อกำลังพลได้จัดทำบัญชีครัวเรือนแล้วก็ไม่สามารถลดค่าใช้จ่ายลงได้ ทำให้กำลังพลเห็นว่า การจดบัญชีครัวเรือนนั้นไม่สามารถช่วยลดหนี้ได้ แต่แท้จริงแล้วเกิดจากไม่ได้ฝึกควบคุมใจตนเองซึ่งก็คือการฝึกรอบรตามเงื่อนไขคุณธรรมนั่นเอง

เมื่อมองดูหลัก**ความมีเหตุผล**แล้วจะเห็นว่ากำลังพล เวลาใช้จ่ายจะไม่ได้พิจารณาว่าสิ่งของที่กำลังจะซื้อ มีความจำเป็นมากน้อยเพียงไร และมีความสมเหตุสมผลหรือไม่ กำลังพลมักจะซื้อด้วยอารมณ์ที่คิดว่าการซื้อสิ่งของนั้นจะช่วยตอบสนองความต้องการของกำลังพลได้ แล้วจะทำให้กำลังพลมีความสุขที่สามารถสนองต่ออารมณ์ของตนเองได้ แต่แท้ที่จริงแล้วเมื่อปฏิบัติเช่นนี้ไปนานๆก็จะก่อให้เกิดหนี้และเป็นทุกข์ในที่สุด ความสุขที่ได้จากอารมณ์จึงไม่ใช่ความสุขที่แท้จริง ซึ่งหากกำลังพลมี**สติและปัญญา**ในการมองเห็นดังกล่าวแล้วจะทำให้กำลังพลสามารถยับยั้งชั่งใจได้ในการใช้จ่ายใช้สอยต่างๆและมีเหตุผลตามความเป็นจริง ซึ่งการมี**สติและปัญญา**ก็อยู่ใน**เงื่อนไขคุณธรรม** อันเป็นพื้นฐานหรือรากฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นอกจากนี้หลักการ**ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี** ในที่นี้หมายถึงการออมหรือมีเงินเก็บไว้ใช้เมื่อคราวจำเป็นเพื่อให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งใกล้และไกล แต่การจะออมได้นั้นจะต้องยึดถือหลักตาม**เงื่อนไขคุณธรรม**เช่นเดียวกัน โดยกำลังพลจะต้องมีความอดทน มีความเพียร มี**สติและปัญญา** จึงจะสามารถวางแผนการออมเงินได้ตามที่วางไว้

จากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น จะเห็นได้ว่าความสำเร็จนั้นจะขึ้นอยู่กับรากฐานที่มั่นคงเป็นหลัก ซึ่งนั่นก็คือเงื่อนไข 2 ประการคือ**ความรู้และคุณธรรม** ดังนั้นแผนขั้นต้นในการแก้ไขปัญหานี้สิน จึงควรเริ่มที่**การให้ความรู้และการปลูกฝังคุณธรรม**เป็นหลักก่อนที่จะเริ่มหลักอื่นๆ ดังเช่นในสมัยก่อนที่มีปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร เมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินไปหน่วยงานต้นน้ำพัฒนาทุ่งจื่อ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อปีพุทธศักราช 2514 พระองค์ทรงมีพระราชดำรัสกับเจ้าหน้าที่ที่เฝ้ารับเสด็จว่า⁷

“...เจ้าหน้าที่ป่าไม้ควรจะปลูกต้นไม้ลงในใจคนเสียก่อน แล้วคนเหล่านั้นก็จะพากันปลูกต้นไม้ลงบนแผ่นดิน และรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง...”

พระองค์จะทรงให้ความสำคัญกับเรื่องความคิดและจิตใจหรือจิตสำนึกของประชาชนมากกว่า การป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า ด้วยการทำให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของป่าไม้ และทำให้การอนุรักษ์ป่าตามธรรมชาติประสบผลสำเร็จมาจนถึงปัจจุบัน

การปฏิบัติตามเงื่อนไขคุณธรรมก็เป็นเรื่องของความคิดและจิตใจหรือจิตสำนึกของประชาชน เช่นเดียวกัน แม้จะเป็นปัญหาที่ปฏิบัติได้ยาก แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะดำเนินการไม่ได้ ที่สำคัญ หากสามารถสร้างจิตสำนึกเรื่องหนี้สินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้แล้ว จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ เพราะเมื่อประชาชนยึดถือทางสายกลางและมีความพอเพียงแล้ว การก่อหนี้และการใช้จ่ายทางวัตถุจะลดลง สิ่งแวดล้อมก็จะดีขึ้น สังคมจะไม่ได้มุ่งเน้นผลกำไรเป็นหลัก เป็นการสร้างวัฒนธรรมที่ดีในการอยู่ร่วมกัน อีกทั้งหากประชาชนมีเงินออมจำนวนมากจะทำให้ประเทศไทยมีเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง มีความสมดุลและยั่งยืน นอกจากนี้เราควรตระหนักว่า ปัญหาเรื่องหนี้สินไม่ใช่ปัญหาเฉพาะบุคคลแต่เป็น ปัญหาของประเทศที่ประชาชนทุกคนจะต้องช่วยกัน และกำลังพลในฐานะที่เป็นประชาชนคนหนึ่งนั้นจะมองปัญหาหนี้สินของตนเป็นเรื่องส่วนตัวต่อไปไม่ได้เช่นกัน เพราะมันถือเป็น ปัญหาของชาติและเป็นวาระที่กำลังพลหรือประชาชนจะต้องเร่งช่วยกันแก้ปัญหา

ในการส่งเสริมอาชีพนอกเวลาราชการให้กับกำลังพลและบุคคลภายในครอบครัว การดำเนินการในเรื่องนี้ของหน่วยในความเป็นจริงแล้ว การประกอบอาชีพเสริมของกำลังพลจะทำได้ยาก เพราะต้องใช้เวลานอกราชการ ส่วนบุคคลภายในครอบครัวนั้นสามารถทำได้มากกว่า ดังนั้นการดำเนินการจึงต้องเน้นไปที่บุคคลในครอบครัวเป็นหลักโดยจะต้องให้ความรู้เรื่องหนี้สิน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เขาได้ทราบด้วยเช่นกัน อาชีพเสริมควรจะเน้นอาชีพที่สามารถทำได้จริงและเหมาะสมกับสถานที่ กล่าวคือหน่วยที่มีขนาดพื้นที่ขนาดใหญ่ หน่วยสามารถส่งเสริมการเกษตรเป็นอาชีพเสริมได้ เช่น หน่วยที่มีที่ตั้งอยู่ต่างจังหวัด เป็นต้น แต่หน่วยที่มีพื้นที่จำกัด ควรเน้นอาชีพอื่นและนำเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้แทน เช่น หน่วยในพื้นที่กรุงเทพฯ

การจัดสวัสดิการภายในหน่วยเพื่อเป็นการลดรายจ่ายให้กับกำลังพล เช่น เงินกู้ปลอดดอกเบี้ย หรือเงินกู้สหกรณ์ออมทรัพย์ จะเป็นประโยชน์อย่างมากหากกำลังพลไม่กลับมาเป็นหนี้อีกครั้ง ซึ่งจะช่วยลดดอกเบี้ยจากหนี้เดิม ในทางตรงกันข้ามถ้าหากกำลังพลยังคงก่อหนี้เพิ่มขึ้น เงินกู้เหล่านี้จะยิ่งเพิ่มขึ้นจากหนี้เดิมและทำให้สถานการณ์หนี้สินเลวร้ายมากขึ้น ส่วนเงินค่าอาหารกลางวันและทุนการศึกษาบุตรนั้นสามารถช่วยลดรายจ่ายได้ซึ่งหน่วยควรเพิ่มส่วนนี้

ในการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการแก้ปัญหาหนี้สินนั้น นอกจากการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเดียว อาจจะไม่เพียงพอต่อความสำเร็จ สิ่งที่จะประกันถึงความสำเร็จของการแก้ปัญหาหนี้สินได้คือ ในการวางแผนนั้นควรจะนำหลักการทรงงานข้ออื่นๆของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตรมาใช้ประกอบด้วย ซึ่งเป็นหลักการที่พระองค์ได้ทรงใช้ในโครงการพระราชดำริต่างๆจนประสบความสำเร็จมาแล้ว โดยหลักการทรงงานนั้นมี 23 ประการ แต่ในครั้งนี้นำหลักที่เกี่ยวข้อง 5 ประการมาปรับใช้ซึ่งประกอบด้วย⁸

1 การศึกษาข้อมูลให้เป็นระบบ การที่จะพระราชทานโครงการใดโครงการหนึ่งจะทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบ ทั้งจากข้อมูลเบื้องต้น จากเอกสาร แผนที่ สอบถามจากเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ และราษฎรในพื้นที่ให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้อง เพื่อที่จะพระราชทานความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วตรงตามความต้องการของประชาชน

2 ระเบิดจากภายใน พระองค์ทรงมุ่งเน้น เรื่องการพัฒนาคน ทรงตรัสว่า “ต้องระเบิดจากข้างใน” หมายความว่า ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนาให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน แล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก มิใช่การนำเอาความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนหมู่บ้านที่ยังไม่มีโอกาสเตรียมตัวหรือตั้งตัว

3 แก้ปัญหาจากจุดเล็ก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเปี่ยมไปด้วยพระอัจฉริยภาพในการแก้ไขปัญหา ทรงมองปัญหาในภาพรวม (Macro) ก่อนเสมอ แต่การแก้ปัญหาของพระองค์จะเริ่มจากจุดเล็กๆ (Micro) คือ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ที่คนมักจะมีมุมมองข้ามดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า “ถ้าปวดหัวก็คิดอะไรไม่ออกเป็นอย่างนั้นต้องแก้ไขการปวดหัวนี้ก่อน...มันไม่ได้แก้อาการจริง แต่ต้องแก้ปวดหัวก่อน เพื่อที่จะให้อยู่ในสภาพที่คิดได้...แบบ (Macro) นี้ เขาจะทำแบบรู้ทั้งหมด ฉันไม่เห็นด้วย...อย่างบ้านคนอยู่เราอบอกบ้านนี้มันผิดตรงนั้น ผิดตรงนี้ ไม่คุ้มที่จะไปซ่อม...เอาตกลงรื้อบ้านนี้ ระเบิดเลย เราจะไปอยู่ที่ไหน ไม่มีที่อยู่...วิธีทำต้องค่อยๆทำ จะไประเบิดหมดไม่ได้...”

4 ปลุกป่าในใจคน เป็นการปลุกป่าลงบนแผ่นดินด้วยการอยู่รอดของมนุษย์ ทำให้ต้องการบริโภคและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง เพื่อประโยชน์ของตนเองและสร้างความเสียหายให้แก่สิ่งแวดล้อมไม่รู้จักพอ ปัญหาความไม่สมดุลจึงบังเกิดขึ้น ดังนั้นในการที่จะฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้กลับคืนมาจะต้องปลูกจิตสำนึกในการรักผืนป่าให้แก่คน

เสียก่อน ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า “...เจ้าหน้าที่ป่าไม้ควรจะต้องปลุกต้นไม้ ลงในใจคนเสียก่อน แล้วคนเหล่านั้นก็จะพากันปลุกต้นไม้ลงบนแผ่นดินและรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง...”

5 การมีส่วนร่วม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นนักประชาธิปไตย จึงทรงนำ “ประชาพิจารณ์” มาใช้ในการบริหารเพื่อเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชน หรือความต้องการของสาธารณชน ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า “...สำคัญที่สุดจะต้องหัดทำใจให้กว้างขวางหนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดเห็น แม้กระทั่งความวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาด เพราะการรู้จักรับฟังอย่างฉลาดนั้นแท้จริง คือ การระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลาย มาอำนวยความสะดวกปฏิบัติบริหารงานให้ประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง...”

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาช่วยลดภาระหนี้สินของกำลังพล

จากที่กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าหน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบก ได้เน้นไปที่ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันและเงื่อนไขความรู้ แต่การปลูกฝังสร้างจิตสำนึกให้กับกำลังพลตามเงื่อนไขคุณธรรมนั้นหน่วยยังไม่ค่อยได้เน้น ซึ่งหากหน่วยได้เน้นในเรื่องสร้างจิตสำนึกดังกล่าวและเพิ่มเติมด้วยหลักการทรงงานอีก 5 ข้อ มาประกอบในการวางแผนแล้วจะทำให้แผนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพราะหลักการทรงงานนี้พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ได้ทรงใช้ในโครงการพระราชดำริจนประสบผลสำเร็จมาแล้ว ดังนั้นในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาช่วยวางแผนนั้นจึงควรปรับเปลี่ยนการปฏิบัติบางประการ โดยในการวางแผนตามแนวทางใหม่นั้นควรทำแบบแยกการกล่าวคือ หน่วยในระดับกองร้อยกองบังคับการ กอง กองพันและกรม ควรเป็นหน่วยปฏิบัติเพราะมีความใกล้ชิดกับกำลังพล รู้สภาพปัญหา ทำให้สามารถวางแผนได้ตรงจุดมากกว่าและหน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกทำหน้าที่ควบคุม ซึ่งสามารถกำหนดเป็นขั้นการปฏิบัติใหม่ออกเป็น 5 ขั้นดังนี้

1.ขั้นวิเคราะห์สภาพแวดล้อม หน่วยต้องศึกษาทำความเข้าใจสถานะหนี้สินของกำลังพลในหน่วยและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในหน่วยด้วยการใช้ SWOT เพื่อให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภัยคุกคาม ของหน่วยในการแก้ปัญหาให้กับกำลังพล ยกตัวอย่างเช่น ศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกที่ 4 ซึ่งมีที่ตั้งอยู่จังหวัดสุราษฎร์ธานี หน่วยจะมีพื้นที่และบ้านพักมาก นอกจากนี้ยังความใกล้ชิดกับภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ ดังนั้นหน่วยสามารถใช้พื้นที่ด้านหลังบ้านพักกำลังพลใช้ทำแปลงปลูกพืชเพื่อใช้ประกอบอาหารและใช้พื้นที่ว่างเปล่าปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่ายได้ อีกทั้งยังสามารถแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ได้ ในขณะที่กรมทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยานที่ 1 ซึ่งมีที่ตั้งอยู่กรุงเทพมหานคร มีพื้นที่และห้องพักรายงานน้อย มีค่าครองชีพสูง การปลูกพืชต่างๆจึงทำได้ยากเนื่องจากสภาพที่พักเป็นห้องพักขนาดเล็ก การหาอาชีพเสริมจึงควรทำแบบรวมการโดยหน่วยเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการเป็นต้น ดังนั้นหน่วยแต่ละหน่วยจะมีสถานะแวดล้อมที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหาจึงควรออกแบบแตกต่างกัน

2.ขั้นเตรียมความพร้อม ก่อนจะแก้ปัญหาหนี้สินกำลังพลนั้นจะต้องปรับทัศนคติและค่านิยมของหน่วยใหม่ ที่เน้นความพอเพียง พอประมาณตามฐานะมากกว่าการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ โดยยกย่องคนที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพราะเป็นการเติบโตที่ยั่งยืน และไม่ชื่นชมคนที่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินตัว เพราะผลลัพธ์สุดท้ายคือหนี้สินที่ล้นพ้นตัว รวมทั้งต้องชี้ให้กำลังพลเห็น **ข้อเสียของระบบทุนนิยม** และรับทราบ **ข้อดีของเศรษฐกิจพอเพียง** โดยเน้นการแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของกำลังพล รวมทั้งการให้ความรู้ทางการเงิน เช่น หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การวางแผนทางการเงิน การทำบัญชีครัวเรือนและการออม เพื่อเป็นแนวทางแก้กำลังพลในการแก้ไขปัญหาหนี้สินและกระตุ้นความคิดสร้างจิตสำนึกให้กำลังพลตามหลักการทรงงาน “ปลูกป่าในใจคน” โดยการอบรมสร้างจิตสำนึกให้กับกำลังพล อันได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร การมีสติและปัญญา ซึ่งจะต้องสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้กำลังพลและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้รับผิดชอบโครงการ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและอยากทำ ไม่ใช่การสั่งให้ทำ เพราะกำลังพลที่ไม่เข้าใจก็อาจจะไม่ทำก็เป็นได้ ด้วยการเน้นให้กำลังพลแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมให้มากที่สุด

3.ขั้นคัดกรอง ในการแก้ปัญหาหนี้สินนั้น ต้องยอมรับความจริงว่าเราไม่สามารถแก้ปัญหาให้กับกำลังพลทุกคนได้ทั้งนี้เนื่องมาจากความพร้อมของแต่ละคน กล่าวคือเมื่อผ่านการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมและความรู้ทางการเงินหรือความรู้อื่นๆแล้ว จะมีแค่กำลังพลบางส่วนเท่านั้นที่มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และมีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ ดังนั้นการคัดกรองกำลังพลจึงไม่ใช่การดูจากเงินเดือนที่เหลือเพียงอย่างเดียว แต่ต้องมีคุณสมบัติอื่นๆ เช่น ความเข้าใจในข้อเสียของระบบทุนนิยม ที่เน้นการบริโภค ข้อดีของเศรษฐกิจพอเพียง ความสามารถในการควบคุมรายจ่าย ความสามารถในการออม ความรู้ในการวางแผนทางการเงิน ฯลฯ โดยจัดทำเป็นแบบประเมินเป็นข้อๆ(CHECKLIST) เพื่อตรวจสอบให้เป็นมาตรฐาน จากนั้นจึงนำผลที่ได้จากการประเมินมาประกอบกับจำนวนหนี้สินของแต่ละคนเพื่อจัดลำดับความเร่งด่วนในการช่วยเหลือ ซึ่งการวางแผนแก้ปัญหาหนี้สินนั้นจะจัดตามลำดับความเร่งด่วน โดยกำลังพลที่มีหนี้สินน้อยและมีจิตสำนึกสูงควรจะได้รับ ความเร่งด่วนสูงสุด เพราะโอกาสประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหา มีสูง การวางแผนต้องทยอยแก้ไขปัญหาเป็นรายๆไป โดยกำลังพลที่ยังไม่มีจิตสำนึกในการควบคุมตนเองนั้นต้องรองจนกว่าจะมีความพร้อมก่อน เพราะหากช่วยเหลือไปแล้วก็มีความเสี่ยงสูงที่จะกลับไปเป็นหนี้ใหม่อีกครั้ง การจัดลำดับความเร่งด่วนจะเป็นการเน้นแก้ปัญหาจากง่ายไปยากโดยมุ่งเน้นความสำเร็จเป็นหลัก เพื่อกระตุ้นให้กำลังพลที่เป็นหนี้คนอื่นๆ ได้ประจักษ์ว่าการดำเนินการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถกระทำได้จริงหรือเรียกได้ว่าเป็นการระเบิดจากข้างใน แล้วจะส่งผลขยายออกเป็นวงกว้างให้กับกำลังพลคนอื่นๆต่อไปด้วย

4.ขั้นการปฏิบัติ การแก้ปัญหาหนี้สินนั้นจะต้องแยกกำลังพลออกเป็น 3 กลุ่ม คือกำลังพลที่เพิ่งจบใหม่แล้วเข้ารับราชการในหน่วย กำลังพลกลุ่มเสี่ยง และกำลังพลที่มีปัญหาหนี้สิน ในขั้นการปฏิบัติหน่วยจะต้องแยกการปฏิบัติออกเป็นแต่ละกลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 กำลังพลที่เพิ่งจบใหม่แล้วเข้ารับราชการในหน่วย กำลังพลกลุ่มนี้เป็นวัยรุ่นเพิ่งเข้ารับราชการยังไม่มีสภาพหนี้ เปรียบเสมือนผ้าขาวที่ยังไม่มีจุดดำ เพิ่งเริ่มมีรายได้เป็นครั้งแรก เงินได้รายเดือนมีจำนวนน้อย ขาดความรู้ทางด้านเศรษฐกิจพอเพียง และความรู้ทางการเงิน แต่จะมีอุปนิสัยชอบสนุก ชอบงานเลี้ยงสังสรรค์ มักดำเนินชีวิต

ตามกระแสบริโภคนิยม ดังนั้นหน่วยจะต้องปลูกฝังและให้ความรู้ทางการเงินให้ดีขึ้น โดยการเฝ้าติดตามและควบคุมอย่างใกล้ชิดเป็นระยะเวลา 4 ปี นับจากเข้ารับราชการ ซึ่งต้องเน้นให้รู้จักการวางแผนทางการเงิน การควบคุมรายจ่าย การทำบัญชีครัวเรือน การออม ฯลฯ กำลังพลกลุ่มนี้ในอนาคตจะต้องเติบโตขึ้นไป ถ้าหากหน่วยสามารถสร้างจิตสำนึกให้กับเขาได้แล้วจะทำให้หน่วยสามารถลดหนี้สินได้อย่างแท้จริง การติดตามและควบคุมกำลังพลกลุ่มนี้ซึ่งเป็นวัยรุ่น มักมีนิสัยชอบสนุก ชอบเสี่ยงโชค ได้แก่ ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล หวยใต้ดิน หรือเล่นการพนันอื่นๆ เช่น บิลเลียด สนุกเกอร์ ไพ่ เป็นต้น บางคนดื่มสุรา สูบบุหรี่ ซึ่งหากเขาสามารถลดละเลิกสิ่งเหล่านี้ได้จะทำให้เขาสามารถเก็บเป็นเงินออมได้ แต่ด้วยสภาพที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น หน่วยจึงควรหากิจกรรมมาส่งเสริมแทน เช่น ส่งเสริมการเล่นกีฬา ส่งเสริมการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ กำลังพลกลุ่มนี้ควรจะเน้นการออมเนื่องจากยังมีภาระค่าใช้จ่ายน้อยโดยหากกำลังพลสามารถออมได้เดือนละ 2,000 บาท ภายใน 4 ปี แล้วนำไปลงทุนในกองทุนอิงดัชนีซึ่งได้ผลตอบแทนราวๆ 10% ต่อปี ด้วยพลังดอกเบี้ยทบต้น หรือ Compound Interest ซึ่งมีหลักการทำงานคือการนำผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนกลับไปรวมเข้ากับเงินต้นเพื่อนำไปลงทุนใหม่ ซึ่งจะทำให้ผลตอบแทนในครั้งถัดไปเพิ่มมากยิ่งขึ้น⁹ ดังนั้นเมื่อครบ 4 ปี จะทำให้กำลังพลมีเงินออมประมาณ 122,500 บาท ซึ่งเป็นเงินหลักแสนที่ส่งผลทางจิตวิทยาต่อกำลังพล ทำให้กำลังพลเห็นประโยชน์ของการออม

กลุ่มที่ 2 กำลังพลกลุ่มเสี่ยง กำลังพลกลุ่มนี้จะเป็นกำลังพลจากกลุ่มที่ 1 ที่พ้นจากการควบคุมซึ่งยังไม่มีหนี้แต่มีโอกาสเสี่ยงที่จะก่อหนี้ได้ตลอดเวลาและยังรวมถึงกำลังพลเดิมที่เคยมีปัญหาหนี้สินด้วย หน่วยจะต้องระมัดระวังต่างๆ เพื่อให้เขาสามารถควบคุมหนี้สินของตนได้ด้วยตัวเอง โดยเฉพาะกำลังพลที่มาจากกลุ่มที่ 1 ซึ่งควรเฝ้าติดตามต่ออีกประมาณ 10 ปี โดยการออมยังเป็นหัวใจสำคัญของกำลังพลกลุ่มนี้ โดยหากยังคงให้กำลังพลลงทุนต่อเนื่องเดือนละ 2,000 บาท โดยไม่ถอนเงินเดิมต่ออีก 10 ปี รวมเป็น 14 ปี กำลังพลจะมีเงินออมจำนวนประมาณ 738,500 บาท และหากกำลังพลยังคงสมัครใจลงทุนต่อเป็นระยะเวลา 35 ปี (สมมติว่าเกษียณอายุ 60 ปี) ในวันที่อายุ 60 ปี จะมีเงินทั้งหมด 7,896,947 บาท

กลุ่มที่ 3 กำลังพลที่มีปัญหาหนี้สิน กำลังพลกลุ่มนี้หน่วยสามารถสร้างจิตสำนึกและให้ความรู้แก่กำลังพลได้ แต่จะมีกำลังพลแค่บางส่วนเท่านั้นที่มีความพร้อมมีจิตสำนึกหรือที่เรียกว่าระเบิดจากข้างในได้ เพราะกลุ่มนี้จะผ่านการเป็นหนี้มานานและเคยชินกับสภาพ

เดิมๆ ดังนั้นการที่จะแก้ปัญหาจึงอาจทำได้แค่บางส่วน แต่สำหรับคนที่ยังไม่มีจิตสำนึก หน่วยก็จะไม่สามารถแก้ปัญหาได้ แต่ในอนาคตคนเหล่านี้จะต้องเกษียณอายุราชการไป หากหน่วยสามารถปลูกฝังคนรุ่นใหม่ไม่ให้ก่อหนี้ได้(กลุ่มที่ 1) และควบคุมกำลังพลกลุ่มที่ 2 รวมทั้งแก้ปัญหากำลังพลกลุ่มที่ 3 บางส่วนได้ ก็จะสามารถทำให้หน่วยลดจำนวนกำลังพลที่เป็นหนี้ลงได้สำเร็จ

ในการปฏิบัตินั้นจะใช้เวลาดำเนินการนานแบบค่อยเป็นค่อยไป ดังนั้นจึงต้องจัดตั้งเป็น คณะกรรมการที่จะมาดำเนินการเรื่องนี้ โดยตั้งเป็นคณะกรรมการโดยตำแหน่งทำหน้าที่ กำกับดูแลให้เป็นไปตามแผนระยะยาวซึ่งจะไม่ขึ้นอยู่กับผู้บังคับหน่วยที่จะต้องปรับเปลี่ยน ตำแหน่งไปเรื่อยๆ

การให้ความรู้และแนะนำในการจัดทำบัญชีครัวเรือนซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมาก โดยหากกำลังพลสามารถทำบัญชีครัวเรือนของตนได้แล้ว กำลังพลจะเริ่มเห็นรายจ่ายที่มากเกินไปเกินความจำเป็น และเห็นความไม่สมดุลของรายรับและรายจ่าย รวมทั้งหากกำลังพลได้จดบันทึกเหตุผลในการใช้จ่ายลงในบัญชีครัวเรือนแล้ว จะทำให้กำลังพลได้ฝึกการใช้เหตุผลในการใช้จ่าย ซึ่งเป็นไปตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในเรื่องความพอประมาณและความมีเหตุผล โดยในปัจจุบันมี Application บนโทรศัพท์มือถือที่สามารถใช้จัดทำบัญชีครัวเรือนได้ เช่น EasyCost, Money Lover, Checkbook เป็นต้น

การจัดหาอาชีพเสริมให้กับกำลังพลควรเน้นตามสถานะแวดล้อมของหน่วย ตามที่หน่วยได้ ทำ SWOT เช่นหน่วยถ้ามีที่ตั้งอยู่ต่างจังหวัด มีพื้นที่มากสามารถปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อใช้ในครัวเรือนได้ และเมื่อสามารถปลูกได้มากขึ้นสามารถจำหน่ายได้ก็จะเป็นอาชีพเสริมได้ ทางหนึ่ง แต่สิ่งที่จะต้องระลึกคือจะต้องเริ่มจากเล็กไปใหญ่ กำลังพลส่วนมากมักกู้เงินมาลงทุนทำการค้าต่างๆเพราะคาดหวังว่าจะประสบผลสำเร็จ แต่โดยส่วนมากมักจะขาดทุน เนื่องจากขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำการค้า ดังนั้นหากกำลังพลมีความมุ่งมั่นจริงต้องยึดหลักวางแผนใหญ่แต่การลงทุนต้องเริ่มจากเล็กไปใหญ่ ส่วนกำลังพลที่อยู่ใน

พื้นที่กรุงเทพฯ ต้องจัดหาอาชีพเสริมให้เหมาะสม โดยการประกอบอาชีพเสริมควรจะใช้บุคคลในครอบครัวเป็นหลัก

เงินกู้ปลอดดอกเบี้ยหรือเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เป็นสิ่งจำเป็นและสามารถลดหนี้ให้กับกำลังพลได้ หากกำลังพลมีความพร้อม มีวินัยในการใช้จ่าย แต่จะส่งผลเสียหากกำลังพลยังคงใช้จ่ายฟุ่มเฟือยและก่อหนี้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นวัตถุประสงค์ในการให้เงินกู้ปลอดดอกเบี้ยหรือเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ จึงต้องจัดสรรให้กำลังพลที่มีจิตสำนึกแล้วเท่านั้น โดยให้ในจำนวนที่เขาสามารถแก้ไข้แก้ปัญหาได้ ซึ่งดีกว่าการใช้แบบแบ่งกระจายให้แต่ละคนตามสัดส่วนซึ่งจะไม่สามารถแก้ไข้ปัญหาได้จริง

การออมในปัจจุบันมีการออมหลายรูปแบบซึ่งกำลังพลยังขาดความรู้ความเข้าใจ เช่น การออมในกองทุนหรือหุ้น โดยลงทุนแบบ DCA (dollar-cost averaging)¹⁰ นั่นคือการลงทุนแบบถัวเฉลี่ยต้นทุนก็คือ การที่เรากำหนดการลงทุนเป็นงวด ๆ งวดละเท่า ๆ กัน อาจลงทุนเป็นรายเดือน รายไตรมาส โดยไม่สนใจว่าราคาหน่วยลงทุน หรือราคาหุ้นที่เราจะซื้อตอนนั้นเป็นราคาเท่าไร จะขึ้นหรือจะลง ก็ไม่สนใจ การลงทุนแบบนี้จะเป็นระบบตัดเอาอารมณ์ความรู้สึกออกไป เป็นการลงทุนแบบอัตโนมัติไปเรื่อย ๆ โดยตั้งเป้าหมายเป็นจำนวนเงินที่ต้องการลงทุนเป็นหลัก การที่เราลงทุนโดยซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวม หรือหุ้น ด้วยวิธี DCA จะทำให้เราสามารถซื้อหน่วยลงทุน หรือหุ้นในจำนวนที่มากขึ้นหากราคาหุ้นปรับตัวต่ำลง และจะซื้อได้น้อยลงในขณะที่ราคาหุ้นปรับตัวสูงขึ้น แต่โดยเฉลี่ยแล้วเราจะไม่ต้องมาคอยเก็งการขึ้นๆ ลงๆ ของราคาหุ้น หรือของกองทุนที่เราต้องการซื้อเฉลี่ย ทำให้ลดความเครียดลงไปได้มาก ซึ่งการลงทุนแบบนี้จะทำให้ได้ผลตอบแทนมากกว่าการออมแบบรับดอกเบี้ยเงินฝาก

5.ขั้นประเมินผล การประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญที่จะบอกให้ทราบถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการแก้ปัญหาหนี้สินว่าหน่วยดำเนินการได้ผลเป็นเช่นใด โดยจะต้องประเมินแยกตามกลุ่มของกำลังพล เพื่อจะได้ปรับเปลี่ยนให้ตรงกับสภาวะแวดล้อมของหน่วย เช่น อาชีพเสริมหลังจากดำเนินการมาแล้วผลเป็นอย่างไร รายได้ดีไหม ตลาดเป็นอย่างไร เพื่อจะได้ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม หรือเงินออม ก็จะต้องประเมินว่าผลออกมาเป็นเช่นใด ผลตอบแทนตรงตามเป้าหมายหรือไม่ ถ้าไม่ตรงตามเป้าหมายเราจะได้ปรับเปลี่ยนเป็นการออมแบบอื่นๆต่อไป นอกจากนี้การประเมินความพร้อมของกำลังพลยังต้องทำการประเมินอยู่ตลอดทุก 3 เดือน ทั้งนี้เพื่อให้กำลังพลได้รับรู้สภาพของตนเอง ในการดำเนินการจะใช้วงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) มาช่วยในการบริหารจัดการ โดยเมื่อหน่วยได้วางแผนและลงมือปฏิบัติแล้ว จะต้องมีการประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าแผนที่ได้วางไว้ควรแก้ไขจุดใดบ้าง จากนั้นนำไปปรับปรุงเพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้ดียิ่งๆขึ้นไป

กล่าวโดยสรุป โมเดลใหม่ที่ได้พัฒนาต่อยอดจากการแก้ปัญหาหนี้สินโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบก ได้เพิ่มมุมมองในการแก้ปัญหาให้มากขึ้น ด้วยการสร้างจิตสำนึกให้กำลังพลมีความพร้อมก่อนที่จะช่วยแก้ปัญหา ซึ่งความพร้อมนี้ก็คือเงื่อนไขของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วยความรู้และคุณธรรม เมื่อสร้างจิตสำนึกให้กับกำลังพลได้แล้วจึงเติมเต็มด้วยความรู้ทางการเงิน จากนั้นจึงเน้นสร้างให้กำลังพลรู้จักพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกัน โดยในการวางแผนแก้ปัญหาให้กำลังพลนั้น จะต้องนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร มาเป็นแนวทางในการวางแผนของหน่วยด้วย หลักการทรงงานนี้ถือได้ว่าเป็นหลักประกันความสำเร็จ ซึ่งพระองค์ท่านได้ทรงพิสูจน์ให้เห็นได้จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ประสบผลสำเร็จจนเป็นที่ยอมรับจากนานาชาติ งานวิจัยนี้ได้แก้ปัญหาตามหลักงานวิจัยเชิงยุทธศาสตร์เพื่อให้หน่วยต่างๆในกองทัพบกได้รับทราบและพิจารณาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้สินและสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับกำลังพลต่อไป